

טועמיה - חיים

לחיות עם הזמן בשבת קודש

ערב ש"ק פר' פינחס תשפ"ג

הרב **מרדכי אלון שליט"א**

נכתב ונערך משמיעה ע"י תלמידים - לא מוגה

זמני כניסת ויציאת השבת:

ירושלים - 19:08 | 20:30

תל אביב - 19:31 | 20:32

חיפה - 19:22 | 20:34

טבריה ומגדל - 19:27 | 20:31

באר שבע - 19:29 | 20:30

"נְשַׁבְּטֵי יָהּ - עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל"

זוה רק חיזוק למה שאמרנו – האם לא היה ראוי יותר לסיים את הפרשה בהבטחת הקב"ה לפנחס ובנתינתו לו "ברית כהונת עולם", "את בריתי שלום"?

לא נתכהן פינחס עד שהרגו לזמרי

שאלה לפני אחרונה. פנחס פועל פעולה קנאית, ונכון שהיא מוצדקת ומובנת אבל השכר שהוא מקבל לכאורה מנוגד לפעולה שלו. הקב"ה נותן לו - "ברית שלום". מה זה קשור? מה הרעיון? ועוד - הרי הברית הזו היא "ברית כהונת עולם", והרי הוא כבר היה כהן לפני כן לכאורה? הוא בנו של אלעזר ונכדו של אהרן הכהן! רש"י אומר במקום -

ברית כהנת עולם. שאף על פי שכבר נתנה כהונה לזרעו של אהרן, לא נתנה אלא לאהרן ולבניו שנמשחו עמו, ולתולדותיהם שיולידו אחר המשחתה, אבל פינחס שנולד קודם לכן ולא נמשח, לא בא לכלל כהונה עד כאן, וכן שנינו בזבחים (קא): לא נתכהן פינחס עד שהרגו לזמרי. (רש"י שם, י"ג)

כלומר, כאשר אהרן קיבל את הכהונה זה היה יחד עם בניו שנולדו וכן למי שיוולד לאחר מכן, אבל פנחס "נפל בין הכסאות" - הוא כבר היה בעולם ולכן הוא לא נחשב מזרעם ולכן לא נתכהן איתם. אמנם על זה יש שביארו שהקב"ה רצה שפנחס יקבל את הכהונה בדיון, כשכר על מעשיו, ולא מצד ייחוסו, ולכן הוא לא נתכהן עם אבותיו. ברור שיש כאן משהו עמוק שמחייב הבנה - זה נכון שהוא עשה פעולה חיובית ורצויה, אבל יש כלל בהלכה שכהן של"ע הרג את הנפש, גם אם בניסבות שחייבו אותו, נפסל מעלות לדוכן ולשאת כפיים (ברכות ל"ב, וכן נפסק להלכה)! למה הכהונה של פנחס באה דרך זה?!

ושאלה אחרונה. אנחנו יודעים שההפטרה צריכה להיות "מעין הפרשה", כלומר שהיא מתאימה בתכניה לתכנים של הפרשה (ולא לנקודה אחת בה בלבד). ההפטרה של פנחס עוסקת באליהו הנביא,³ וכולנו יודעים ש"פנחס הוא אליהו" (שהש"ר ב.

פרשה, חצי פרשה

אני מבקש לעסוק הפעם בחלק "המשעמם" של הפרשה - קריאת 'שני', בה מתואר המפקד של בני ישראל. לכאורה אלו פסוקים שלא מחדשים שום דבר, המילים חוזרות על עצמן, והתוכן כולל בעיקר מספרים יבשים. אך לפני כן נאמר כמה הערות והארות יסוד על מהותה של הפרשה.

דבר ראשון, הפרשה שלנו נקראת "פינחס", והיא הפרשה האחרונה בתורה שקרויה על שם אדם. אמנם הפסוקים היחידים שמדברים על פנחס ועוסקים בסיפורו הם בסך הכל ארבעת הפסוקים הראשונים. הפעם הבאה בה ניתקל בפנחס תהיה רק בפרשת מטות, לא בפרשתנו. צריך לתת על זה את הדעת בעיקר משתי סיבות – האחת, הפרשה ממש מחולקת באמצעיתה. חציה מופיע בפרשה הקודמת, פרשת בלק, שם מתואר המעשה שהביא את פנחס למעשה קנאותו, ואילו בפרשה שלנו מופיע השכר שהוא מקבל מאת הקב"ה. למה מחלקים את זה לשתי פרשות?

יותר מזה, נדמה כאילו התורה לא רצתה לספר לנו את שמות החוטאים ואחרי זמן מישהו מתוך החמ"ל החליט 'להדליף' לנו אותם. כלומר, בסוף פרשת בלק מופיע הסיפור אבל בלי שמות האנשים החוטאים (רק מופיע "איש מבני ישראל" ו-"המדיינית") ואילו אצלנו, אחרי שבוע, התורה כותבת במפורש - זמרי בן סלוא וכזבי בת צור.

אז השאלה היא גם טכנית - למה פנחס מקבל את שם הפרשה בעוד הוא מוזכר רק בארבעת הפסוקים הראשונים שבה,¹ אבל מעבר לזה - למה לא מסיימים את הפרשה כולה בתוך פרשת בלק או שהיו מעבירים את כל העניין לפרשה הזו.

מתוך זה עולה עוד שאלה קטנה. יש כלל גדול שפרשה צריכה לפתוח בטוב ולסיים בטוב,² אך נדמה שהמקום הכי בולט של פרשה שמסתיימת בדבר ממש לא טוב הוא בחתימתה של פרשת בלק -

וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים בְּמַגְפָּה אֲרֻבָּעָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף. (במדבר כ"ה, ט')

³ זו ההפטרה הרגילה של פר' פנחס (מל"א, י"ח, מ"ו - י"ט, כ"א), שאמנם אותה לא נקרא השנה כיון שכבר החלו ימי בין המצרים ונפטיר בתלתא דפורענותא (ירמיהו, א', א').

¹ בניגוד לאחרים שהפרשה נקראת על שמם אך כולה מלאה עליהם - בלק, נח, קרח וכו'.

² " כל העולה לקרות בתורה פותח בדבר טוב ומסיים בדבר טוב" (רמב"ם הל' תפילה י"ג, ה')

אתם ואת-קרח בְּמֹת הַעֲדָה בְּאֶכְל הָאֵשׁ אֵת חֲמִשִּׁים וּמְאַתָּיִם
אִישׁ וַיְהִי לָנֶס. וּבְנֵי-קֶרַח לֹא-מָתוּ. (שם ט"א)

מה פתאום מספרים לנו על האנשים האלה ועל מעלליהם פה?
מה הקשר? וגם אין כאן שום מידע חדש. אגב, רש"י לא שואל
את השאלה הזו. ובני קורח למה מוזכרים פה - גם בתוך בני
ראובן וגם שלא בפרשת קרח?! למעט דתן ואבירם אין שום
סיפור נוסף במהלך המפקד על אנשים שמתו במדבר. למה
מזכירים אותם?

נמשיך לשבט יהודה -

בְּנֵי יְהוּדָה עֵר וְאוֹנָן וַיָּמָת עֵר וְאוֹנָן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן. (שם י"ט)

למה התורה מספרת לנו את הסיפור הזה? מה הוא קשור
למפקד?

גיוס נשים

החריגה הבאה במפקד היא בשבטי יוסף. באמצע מניית
משפחות שבט מנשה, חורגת התורה ומפרטת -

וּצְלָפְחָד בֶּן-חֶפְרָא לֹא-הָיוּ לוֹ בָּנִים כִּי אִם-בָּנוֹת וְשֵׁם בָּנוֹת
צְלָפְחָד מַחֲלָה וְנָעָה חֲגִלָּה מִלֵּכָה וְתָרְצָה. (שם ל"ג)

גם אם הן חשובות - הן לא יוצאות לצבא. מדוע הן מוזכרות
פה? ואם תרצו לומר שבהמשך הפרשה הן תבואנה ותגיידנה
על אביהן שמת במדבר והן דורשות נחלה, זה רק מחזק את
השאלה שלנו - שידברו על זה שם ולא פה. ורש"י גם הוא לא
מתייחס לזה! ועוד - את שמות הבנות אנחנו חוזרים ומספרים
גם בסוף הפרק וגם בסוף החומש,⁴ בסדר שונה, אז למה זה
צריך להופיע במפקד?

בחריגה נוספת מנושא המפקד אנו נתקלים בשבט אשר -

בְּנֵי אֲשֵׁר לְמִשְׁפַּחְתָּם לַיִמְנָה מִשְׁפַּחַת הַיִּמְנָה לְיִשָּׁי מִשְׁפַּחַת
הַיִּשָּׁי לְבְרִיעָה מִשְׁפַּחַת הַבְּרִיעִי. לְבְנֵי בְרִיעָה לְחֶבֶר מִשְׁפַּחַת
הַחֶבְרִי לְמִלְכִיאֵל מִשְׁפַּחַת הַמִּלְכִיאֵלִי. וְשֵׁם בֵּת-אֲשֵׁר שְׂרָח.
(שם מ"ד-מ"ו)

מדוע שרח בת אשר מוזכרת פה? גם היא מגויסת לצבא? אגב,
היא צריכה להיות פה כבת שלש מאות שנה. היא האדם
המבוגר ביותר במקרא - היא מופיעה כבר בפר' ויגש בין אלו
שירדו עם יעקב למצרים. היא זו שמספרת ליעקב שיוסף חי.
מה היא עושה פה? גם תשובתו של רש"י תמוהה -

וְשֵׁם בֵּת אֲשֵׁר שְׂרָח. לפי שהיתה קיימת בחיים, מנאה כאן.
(שם)

את ער ואונן הזכרנו כי הם מתו - ואותה מזכירים כי היא
בחיים?! מה העיקרון של המפקד הזה? את מי פוקדים?

השם מעיד עליהם

הערה נוספת שנעיר בבני אשר היא שאצלם המשפחה
הראשונה מופיעה בשמה - "ימנה" ולא בתוספת י' בסוף.
רש"י אומר על זה כבר בתחילת הפרשה -

ילקוט ריש פנחס. פדר"א טז'. וראה רש"י ב"מ קיד ע"ב). כלומר גם חז"ל
שקבעו את ההפטרות הבינו שפנחס הוא כל מהות הפרשה.
אנחנו יודעים שאלוהים גם הוא קנאי, והוא מלאך הברית והוא
זה ששייב לב אבות על בנים וכו' - אבל למה זה עניינה של כל
הפרשה?

מפקד היוצאים לצבא

שאלנו את השאלות, וכעת ניכנס לחלק "המשעמם" של
הפרשה - המפקד. הקב"ה אומר למשה ולאלעזר בן אהרן את
הדברים הבאים -

שָׂאוּ אֶת-רֹאשׁ | כָּל-עֵדֹת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִבְּן עֶשְׂרִים שָׁנָה
וּמִעֵלָּה לְבֵית אֲבוֹתָם כָּל-יָצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל. (שם כ"ו, ב')

כלומר זהו מפקד שמיועד לכל יוצא צבא בישראל מעל גיל
עשרים. נשים לכאורה לא קשורות למפקד, והמפקד גם לא
אמור לספר לנו סיפורים היסטוריים ונוסטלגיים - זהו מפקד של
אנשי צבא נטו. והנה משה ואלעזר מתחילים לספור את העם.
כדי לראות את המבנה של המפקד, נראה ראשית את שבט
שמעון דווקא -

בְּנֵי שִׁמְעוֹן לְמִשְׁפַּחְתָּם לְנַמְוֵאל מִשְׁפַּחַת הַנְּמֹוֵאֵלִי לְיִמִּין
מִשְׁפַּחַת הַיִּמִּינִי לְיִכִּין מִשְׁפַּחַת הַיִּכִּינִי. לְזֶרַח מִשְׁפַּחַת הַזֶּרַחִי
לְשִׂאוּל מִשְׁפַּחַת הַשִּׂאוּלִי. אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הַשִּׁמְעוֹנִי שְׁנַיִם
וְעֶשְׂרִים אָלֶף וּמְאַתָּיִם. (שם י"ב-י"ד)

מפקד נטו - אין שום פרטים נוספים. אגב, המספר הקטן של
בני השבט ממש זועק אל מול שבטים האחרים, והוא בא ומעיד
על המגפה שהייתה לפני רגע ובה מתו עשרים וארבעה אלף
מבני השבט הזה, וראש השבט, זמרי בן סלוא, הוא שלומיאל
בן צורישי ע"פ חז"ל.

בדומה לכך, נראה כדוגמה נוספת גם את בני גד -

בְּנֵי גָד לְמִשְׁפַּחְתָּם לְצַפּוֹן מִשְׁפַּחַת הַצַּפּוֹנִי לְחִגִּי מִשְׁפַּחַת הַחִגִּי
לְשׁוֹנֵי מִשְׁפַּחַת הַשׁוֹנִי. לְאֹזַנִי מִשְׁפַּחַת הָאֹזַנִי לְעָרִי מִשְׁפַּחַת
הָעָרִי. לְאֶרְוֹד מִשְׁפַּחַת הָאֶרְוֹדִי לְאֶרְאֵלִי מִשְׁפַּחַת הָאֶרְאֵלִי.
אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת בְּנֵי-גָד לְפָקְדֵיהֶם אַרְבָּעִים אָלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת.
(שם ט"ו-י"ח)

עבשיו בואו נראה איך מתארת התורה את המפקד של שבט
ראובן -

רְאוּבֵן בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל בְּנֵי רְאוּבֵן חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנוּכִי לְפִלְוֹא
מִשְׁפַּחַת הַפִּלְוִאי. לְחֶצְרֹן מִשְׁפַּחַת הַחֶצְרֹנִי לְכַרְמֵי מִשְׁפַּחַת
הַכַּרְמִי. אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הָרְאוּבֵנִי וַיְהִי פְקֻדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה
וְאַרְבָּעִים אָלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים. (שם ה'-ח')

לכאורה זה דומה לשבטים שראינו ובכך היתה התורה צריכה
להפסיק, אולם היא ממשיכה ומספרת לנו -

וּבְנֵי פִלְוֹא אֵלִיאָב. וּבְנֵי אֵלִיאָב נְמוּוֹאל וְדָתָן וְאֶבְרָם הֵוא-
דָּתָן וְאֶבְרָם קְרִיאֵי הַעֲדָה אֲשֶׁר הֵצִו עַל-מֹשֶׁה וְעַל-אַהֲרֹן
בְּעֵדַת-קֶרַח בְּהַצְתָּם עַל-ה'. וּתְפַתַּח הָאֶרֶץ אֶת-פִּיהָ וּתְבַלַּע

⁴ כיון שהן זכו לקבל נחלה (כי לא היו לאביהן בנים) באו בני יוסף וטענו שאם
הן תינשאנה לבני שבטים אחרים הנחלה של השבט תתמעט ותעבור לשבט

לאחר הציווי הזה בא הציווי על המפקד. כאשר מצטווה משה "צרו את המדיינים", היינו מצפים שמשה מיד יצא למלחמה עליהם, שיהיה אקשן. לכאורה ייתכן היה לחשוב שהמפקד הוא לקראת המלחמה הזו, אבל בהמשך יסתבר שהמפקד הזה לא רלוונטי בכלל למלחמת מדין. בפרשת מטות יסופר לנו שלמלחמת מדין ייצאו שנים עשר אלף חיילים "אלף למטה, אלף למטה" (שם ל"א, ד), בלי שום קשר לגודל השבט.

ועוד - גם אף אחד לא מבצע את הציווי "צרו את המדיינים". דיברנו על זה כבר בעבר וזו הנקודה, זו המהפכה של הפרשה - אחרי הציווי "צרו את המדיינים" עוברת התורה למפקד בני ישראל, ואחריו עוד פרשות ועניינים - חלוקת הארץ, בנות צלפחד, מינוי יהושע, קרבנות מוספי החגים וכו'. איך זה קשור לציווי 'צרו את המדיינים'? ביטלו את המלחמה? חז"ל"ש? - עד סוף הפרשה אין מלחמה. גם תחילת פר' מטות עוסקת בנדרים "בין איש לאשתו ובין אב לבתו", ורק בקריאת שני של פרשת מטות, פרק ל"א, חמישה פרקים אחרי הציווי, יבוא הקב"ה למשה ויאמר לו -

נְקַמְתָּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמְּדַיִנִּים אַחַר תֹּאסֹף אֶל-עַמִּיךָ.
(שם ל"א, ב')

רגע, אז מה היה הציווי בפרשת פנחס? למה הוא מצווה אותו פעם שניה ורק בפעם הזו הם באמת יוצאים על המדיינים -

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם לֵאמֹר הִחַלְצוּ מֵאִתְכֶם אֲנָשִׁים לְצַבָּא וַיְהִי עַל-מִדְּוָן לְתֵת נְקַמְתָּ-הוּא בְּמִדְּוָן. אֵלֶּךָ לְמִטָּה אֵלֶּךָ לְמִטָּה לְכָל מִטּוֹת יִשְׂרָאֵל תִּשְׁלַחוּ לְצַבָּא. וַיִּמְסְרוּ מֵאֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל אֵלֶּךָ לְמִטָּה שְׁנַיִם-עָשָׂר אֵלֶּךָ חֲלוּצֵי צַבָּא. וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה אֵלֶּךָ לְמִטָּה לְצַבָּא אֹתָם וְאֵת-פְּיָנְחָס בֶּן-אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן לְצַבָּא וְכָלֵי הַקֹּדֶשׁ וְחֻצְצֹרוֹת הַתְּרוּעָה בְּיָדוֹ. (שם ג'-ו')

האם שמנו לב שמשה שולח פה את החיילים - ואיתם את פנחס בן אלעזר הכהן! רגע, אבל יהושע הרמטכ"ל נמצא שם, אז למה לא הוא מוביל את הכח? לא, לא - צריך את פנחס. ואז ממשיך כל סיפור מלחמת מדין -

וַיִּצְבְּאוּ עַל-מִדְּוָן כְּאֲשֶׁר צִוָּה הוּא אֶת-מֹשֶׁה וַיְהַרְגוּ כָּל-זָכָר. וְאֵת-מִלְכֵי מִדְּוָן הָרְגוּ עַל-חֲלָלֵיהֶם אֶת-אֹוִי וְאֶת-רָקֹם וְאֶת-צֹר וְאֶת-חֹור וְאֶת-רַבֵּעַ חֲמִשָּׁת מַלְכֵי מִדְּוָן וְאֵת בַּלְעָם בֶּן-בְּעֹר הָרְגוּ בְּחָרֵב. וַיִּשְׁבּוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-נִשְׁוֵי מִדְּוָן וְאֵת-טַפָּם וְאֵת כָּל-בְּהֵמָתָם וְאֵת-כָּל-מִקְנֵיהֶם וְאֵת-כָּל-חֵילָם בְּזוֹן. וְאֵת כָּל-עֲרִיבָם בְּמוֹשְׁבֹתָם וְאֵת כָּל-טִירָתָם שָׂרְפוּ בָאֵשׁ. וַיִּקְחוּ אֶת-כָּל-הַשְּׁלָל וְאֵת כָּל-הַמְּלָקוֹחַ בְּאֵדָם וּבְבִהְמָה. וַיָּבֹאוּ אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל-עֵדֹת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-הַשְּׁבִי וְאֵת-הַמְּלָקוֹחַ וְאֵת-הַשְּׁלָל אֶל-הַמִּתְּנָה אֶל-עֲרִבַת מוֹאָב אֲשֶׁר עַל-יַרְדֵּן יְרֵחוֹ. (שם ז'-י"ב)

אז נשאל שוב - מה היה צורך בציווי הראשון בפר' פנחס "צרו את המדיינים"?

מלחמת מדין - מלחמת ה'

מורי ורבותי, על כל מה שדיברנו ושאלנו - רש"י כבר ענה ואפילו קראנו את התשובה שלו. בואו נראה. "צרו את המדיינים" אין פירושו 'לך להילחם בהם'. 'נקום' - זה לך עבשיו

משפחת החנכי. לפי שהיו האומות מבזין אותם, ואומרים, מה אלו מתייחסין על שבטיהם, סבורין הן שלא שלטו המצריים באמותיהם, אם בגופם היו מושלים קל וחומר בנשותיהם, לפיכך הטיל הקב"ה שמו עליהם, ה"א מצד זה וי"ד מצד זה לומר, מעיד אני עליהם שהם בני אבותיהם, וזה הוא שמפורש על ידי דוד, שבטי יה עדות לישראל (תהלים קכב, ד) השם הזה מעיד עליהם לשבטיהם, לפיכך בכולם כתב החנכי הפלאי, אבל בימנה לא הוצרך לומר משפחת הימני, לפי שהשם קבוע בו, יו"ד בראש וה"א בסוף. (רש"י שם ה')

אגב, שאלה יפה ששואל כאן הכלי יקר - הגוים שמבזים אותנו טענו שהמצרים היו שולטים בנשותינו. אבל הרי היינו במצרים מאתים ועשר שנים מתוכם שמונים ושש שנה והם שלטו בגופנו ובנפשנו - אז למה האותיות הללו ה' ו-י' לא מופיעות בשמות המשפחות של עם ישראל במפקדים שהיו בספר שמות ולפני ארבעים שנה?

ועוד שאלה מעניינת, למרות שהיא נראית צדדית או טכנית - למה תמיד מתחילים ב-ה', וה-י' באה בסוף? הרי הפסוק אותו מצטט רש"י הוא "שבטי יה עדות לישראל", ושם ה-י' ראשונה וה-ה' שניה.

והחריגה האחרונה של התורה במפקד היא בשבט לוי -

אֵלֶּה הַמְּשֻׁפָּחֹת לְוֵי מִשְׁפַּחַת הַלְבִּנִי מִשְׁפַּחַת הַחֲבֹרְנִי מִשְׁפַּחַת הַמַּחֲלִי מִשְׁפַּחַת הַמּוֹשִׁי מִשְׁפַּחַת הַקָּרְחִי וְקַחְתָּ הוֹלָד אֶת-עַמְרָם. וְשֵׁם הַאִשָּׁת עַמְרָם יוֹכָבֵד בַּת-לְוִי אֲשֶׁר יָלְדָה אֹתָהּ לְלוֹוֵי בְּמִצְרַיִם וְתִלְדַּת עַמְרָם אֶת-אֶהֱרֹן וְאֶת-מֹשֶׁה וְאֵת מְרִים אֲחֹתָם. וַיִּגְדַּל אֶהֱרֹן אֶת-נָדָב וְאֶת-אֲבִיהוּא אֶת-אֶלְעָזָר וְאֶת-אִיתָמָר. וַיָּמָת נָדָב וְאֲבִיהוּא בְּהַקְרִיבָם אֶש-זָרָה לְפָנָיו הוּא. (שם נ"ח-ס"א)

כאן יש הדגשה מיוחדת - לא רק שמופיע כאן שמה אלא אף מודגש "ושם אשת עמרם". אגב, לא כתוב האם היא בחיים. ולמה היא בכלל כתובה כאן? וגם ההמשך לא ברור - "אשר ילדה אותה ללוי במצרים". זו הפעם היחידה בכל התורה שמסופר על אשתו של אחד השבטים שילדה את הבת שלה. חז"ל במדרש מביאים ששם אשת לוי היה "אותה".

מי הכריז חז"ל"ש?

השינויים התמוהים הללו מחייבים תשובה, ואם הם כל כך מרובים הם מחייבים שהתשובה תהיה אחת. התשובה האחת תופיע מיד, אחרי שנשים לב לפסוק בו מתחילה פרשתנו, פרשת פנחס, וזו הולכת להיות 'מהפכת עולם' של ממש בהבנה. זה געוואלד.

לפני שמשה ואלעזר מצטווים לפקוד את בני ישראל, מקבל משה בתחילת הפרשה, את הפקודה הבאה -

וַיְדַבֵּר הוּא אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. צֹרוֹר אֶת-הַמְּדַיִנִּים וְהִקִּיתֶם אוֹתָם. כִּי צָרְרִים הֵם לָכֶם בְּנִכְלֵיהֶם אֲשֶׁר-נִכְלְוּ לָכֶם עַל-דְּבַר-פְּעֹזָר וְעַל-דְּבַר כְּזָבִי בַת-נִשְׁוִיא מִדְּוָן אֲחֹתָם הַמְּכַה בְּיוֹם-הַמַּגֵּפָה עַל-דְּבַר-פְּעֹזָר: (שם כ"ה, ט"ז-י"ח)

רציתם להראות כלפי חוץ שכאילו הייתם כך'. ולכן בא הקב"ה ומעיד עליהם וחותרם את שמותיהם באותיות י"ה, ששם זה הוא לא רק שם ה' אלא זהו השם שמתווך בין איש לאשה - י' המתווסף לאותיות א"ש ב'איש', ו-ה' המתווספת לא"ש ב'אשה'. וזהו כל רעיון המפקד פה בפרשה - "החנכו", "הפלואו", "הכרמיו" וכו'.

ממשיך הכלי יקר ושואל, אם כך, מדוע הה"א קודמת ליו"ד, והרי בשם הו"ה ה-י' קודמת ל-ה'?! והתשובה היא שה-ה' באה אצל האישה. כל המלחמה בבנות מדיין היא - 'בואו וראו מה בין הנשים שלנו לנשים שלהן. וכל הקדושה אצלנו מתחילה בנשים -

וקדימת ה"א ליו"ד בא להודיע כשרות הנשים כי הה"א נתונה לאשה והיו"ד לאיש, ובאמת היו הנשים יותר גדורין מעריות מן האנשים מדפרסמה הכתוב את שלומית בת דברי ש"מ שזו לבדה היתה פרוצה וכולם צנועות (ויק"ר לב, ה) אבל האנשים היו בוכים למשפחותיהם על עסקי עריות שנאסרו להם ונכשלו הרבה מהם בשטים, ע"כ הקדים ה"א של י"ה ליו"ד כי עיקר הדבר שבא להודיע כשרות הנשים שלא שלטו המצרים באמותם... (כלי יקר, במדבר כ"ו, ב')

אשה אחת בכל ההיסטוריה היהודית היתה שיכול היה הכתוב לבוא ולספר עליה - שלומית, ואילו הגברים -

וַיָּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּשִׁטִּים וַיַּחַל הָעָם לְזַנּוֹת אֶל-בָּנוֹת מִזְרָאֵם. (במדבר כ"ה, א')

קשה לומר את זה ולכן אני רק מציע את הדבר הבא - לפי החשבון שעולה מרש"י בסוף פרשת בלק, חוץ מעשרים וארבעה האלף שמתו במגפה היו עוד למעלה ממאה ושבעים אלף שנהרגו על ידי שופטי ישראל -

הרגו איש אנשיו. כל אחד ואחד מדייני ישראל היה הורג שנים, ודייני ישראל שמונה רבוא ושמונת אלפים, כדאיתא בסנהדרין. (שם ה')

מדובר בכמעט מאתיים אלף איש יחד!

מאותה סיבה מופיעות כאן במפקד שלנו שרח בת אשר ובנות צלפחד - 'אלה הסבתות שלנו, אלה הגיבורות שלנו מול הגיבורות שלכם'. על זה המלחמה.

מה שמגלה פינחס

שאלנו למה הפרשה נקראת כולה על שם פינחס למרות שהוא מופיע רק בארבעת הפסוקים הראשונים, והתשובה היא מפני שכל הפרשה כולה עוסקת במהות שבא פינחס לגלות לעולם, הגם שהוא יביא את זה לידי מימוש בפועל רק בפרשת מטות כאשר הוא יצא לנקום את נקמת ישראל מאת המדיינים.

השם פינחס בפרשת פינחס מופיע בכתיב מלא, עם יו"ד. יש מסורת מסוימת שה-י' הזו היא י' זעירא, ואומר הזוה"ק למה נכנסה ה'י' הזו בפינחס -

אֹפֶי הָקָא י' אֲתוּסָף בְּפִנְחָס, עַל דְּקִנְיֵי פְהָאֵי. (זוה"ק פינחס, ר"ג:)

וצא למלחמה. הנקמה במדיינים צריכה להיות נקמת ה', אומר משה, כדי שלא תהיה כאן שום התערבות אישית שלי. לא את נקמתי אני נוקם אלא את נקמת ה'. המודל הגדול ביותר לזה הוא פנחס עצמו. הוא היה צריך לנקום את נקמת ה' בזמרי בלי שום נגיעה אישית, כי אם היה מתערבב שם שמץ של נגיעה אישית זה היה רצח, הוא היה נטמא. הוא קינא את קנאת ה'. למלחמת מדיין יוצא כרמטכ"ל בנו של הכהן הגדול. והוא לא מחזיק כלי נשק בידו אלא את כלי הקודש והחוצצרות. זה בניגוד ליהושע שבמלחמת עמלק לפני ארבעים שנה וחלש "את עמלק ואת עמו לפי חרב", וכשמשה בא להילחם בעוג מלך הבשן ובסיוחון מלך האמורי הוא שולח מלאכים לרגל את יעזר וכו', ואז נלחמים וכובשים.

המלחמה הזו במדיין היא המלחמה בסיפור של בנות מדיין, בזמרי בן סלוא וכזבי בת צור.

רש"י שואל למה יצא למלחמה הזו פינחס ולא אלעזר, והוא עונה תשובה מרתקת -

ומפני מה הלך פינחס ולא הלך אלעזר אמר הקב"ה, מי שהתחיל במצוה, שהרג כזבי בת צור, יגמור. דבר אחר, שהלך לנקום נקמת יוסף אבי אמו, שנאמר והמדנים מכרו אותו (בראשית לו, לו) ומנין שהיתה אמו של פינחס משל יוסף, שנאמר מבנות פוטיאל (שמות ו, כה) מזרע יתרו שפיטם עגלים לעבודת אלילים, ומזרע יוסף שפטפט ביצרו (סוטה מג.)... (שם ברש"י ו')

אלעזר לקח מבנות פוטיאל לו לאישה. לדעה אחת פוטיאל זה יוסף והוא נקרא כך כיון שהוא פטפט ביצרו. מה הקשר? - יוסף הגיע למצרים כי המדיינים מכרו אותו, ופינחס בא לנקום את סבא רבא שלו. לדעה אחרת פוטיאל הוא יתרו ופינחס הוא אחיין של משה רבנו גם מהצד השני, ויתרו פיטם עגלים לע"ז, והשבטים היו מבזים אותו בשל כך.

יש כאן דבר פלא פלאות.⁵ הסיבה שבגללה מספרים לנו במפקד על ער ואונן היא פשוטה - הם מתו כי הם פגמו בברית, הם נפלו. הם היו בארץ כנען, בבית, גאולה כבר היתה יכולה לבוא. מיתתם של ער ואונן היא חיונית לסיפור "צורו את המדיינים", שמשמעותו - 'בוא ונגדיר את המלחמה ובוא נפתח באופן פוזיטיבי, באהבה, בעומק, את הייחוד שלנו'.

נשות ישראל הצדקניות

בואו נחזור ונענה על השאלות ששאלנו על החריגות במפקד, לאו דווקא לפי הסדר שהן נשאלו לעיל. שאלנו על כך שהאותיות ה' ו-י' לא הופיעו במפקד הקודם ביציאת מצרים, ומדוע דווקא כאן, ערב הכניסה לארץ, הן מוספות לשמות המשפחות, והסיבה היא, על פי הכלי יקר, כי כל עוד לא הגענו, עם ישראל, לשיטים, והתחלנו לזנות בהמונינו אל בנות מואב ומדיין - "לא היו חשודים בזנות", אבל עכשיו, אחרי שנכשלו בכך, מתעוררים כל אומות העולם ימ"ש שטוענים כלפינו - 'אם עכשיו הלכתם לשיטים מיוזמתכם, הרי שסופו מעיד על תחילתו, ומסתבר שלא הייתם גדורים בעריות מעולם, ורק

⁵ ע"פ שיחה של הרבי מליובאוויטש זיע"א משנת תש"י.

הוא אהרן ומשה... הם המדברים אל־פרעה מלך־מצרים...
הוא משה ואהרן. (שמות ו', כ"ו-כ"ז)

דתן ואבירם הם ה-"זה לעומת זה" של משה ואהרן. צד הקדושה מול הסטרא אחרא. ומה טענו דתן ואבירם? הם טענו שהכל אותו דבר, שאין זהות, שאין ארץ מצרים ואין ארץ ישראל - הכל זה זבת חלב ודבש, הכל אותו דבר. אנחנו זוכרים שחשדו את משה רבנו באשת איש. ומדוע מופיע כאן "ובני קרח לא מתו"? - כדי לומר לנו שיש בעולם תשובה ויש בעולם תיקון. בני קרח הם גם בני אשתו של קרח; אשתו של און בן פלת הצילה את און בעלה ואילו אשתו של קרח - היא זו שהפילה את קרח, אבל "בני קרח לא מתו", כי הם נדבקו במשה אמת ותורתו אמת.

מלחמה נגד טשטוש הגבולות

פרשת פנחס איננה ההמשך של מה שהיה אלא כולה היא סיפור "צרור את המדיינים", ולכן אנו באים לתאר את "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן", ולכן הגיע הזמן שנתאר את מיהו הצד הפוך, ולכן צריך לספר את השמות - "זמיר בן סלוא, נשיא בית אב לשמעוני". אנחנו זוכרים מיהו שבט שמעון ומה היא עוצמתו? שבט שמעון הוא זה שהלך יחד עם לוי להרוג את שכם ונימוקם היה -

...הַכּוֹזֵנִי יַעֲשֶׂה אֶת־אֲחֹתִינוּ. (בראשית ל"ד, ל"א)

ופתאום פינחס בן אלעזר משבט לוי ושלומיאל בן צורישי משבט שמעון עומדים בויכוח של העולם. האם אנחנו מבינים מה עושות בתוכי בנות מדיין, מה הן מחללות בי? הן מייצרות מציאות של זמרי בן סלוא וכזבי בת צור. 'הכל אחד'.

הפרשה שלנו מתחילה בהבטחת הקב"ה -

לְכֵן אֶמַר הַנְּבִי נִתַּן לְךָ אֶת־בְּרִיתִי שְׁלֹמֶם. (במדבר כ"ה, י"ב)

זה פסוק קשה מאד. בכל התורה המילה "אמור" מופיעה אך ורק בצירוף עם מילת יחס - "אמור אל הכהנים", "אמור להם". למי הכוונה "אמור" בלי לומר למי לומר? הפסוק אצלנו הוא היחיד שמופיע כך. אומרים חלק מהמפרשים שהכוונה היא שהקב"ה אומר למשה שיאמר לפנחס - 'אמור לו הנבי נותן לך את בריתי שלום'. אבל קשה, זה לא מה שכתוב בפסוק.

אשאל שאלה קצת לא יפה. תגיידו - למי מגיע פרס נובל לשלום, לפנחס בן אלעזר הכהן שבא עם חרבו ודקר אותו ואותה אל קבתה עד מותם או לזמרי בן סלוא שהביא את האהבה ואת המזרח התיכון החדש אל פתח אהל מועד יחד עם כזבי בת צור והראה שהכל אחד - עולם אחד, שכולם שווים?

והתשובה - "לכן אמור" לא מכוון למישהו ספציפי, לא פנחס ולא למשה - אלא לכולנו. לי, לך, לך, לעוד שלשת אלפים שנה, בכל בוקר לכל אחד ואחת מאיתנו. בכל אחד ואחת מאיתנו יש שני כוחות האחד הוא כח אוניברסלי, כח ששיאו הוא השלום של אחרית הימים של זמרי בן סלוא וכזבי בת צור, בפתח אהל מועד, והכח השני שהוא הכח של פנחס בן אלעזר. לכן אמור כלי מילת קישור - לעצמך, כל יום, הנני נותן לך ולכולנו - ולא למי שאתה חשבת.

על זה שהוא קינא בברית. היה עוד אחד בעולם שקיבל תוספת של אות לשמו -

כָּל מֵאֵן דְּנָטִיר גְּרַמְיָה מְהַאי, אֲתִקְשֶׁר בְּהַ בְּשִׁכְיִנְתָּא, וְאֶחִיד בְּהַהוּא יְעֻדוּת. וּמַאי הוּא. ה' דְּאִתּוּסְפִי בֵיהַ. דְּכְתִיב, יְעֻדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ. (שם)

הה"א הזו התווספה לשמו של יוסף על ששמר עצמו, והתקשר בשכינה. יוסף גילה במצרים בעצם למה שלחו אותו המדיינים לשם. זה מדהי סלגלות ממתי המדיינים רודפים אותנו - פינחס עם 'ה' הולך לנקום את נקמת סבו יהוסף, וזה בדיוק תוספת האותיות לשמות משפחות בני ישראל, ה"א מפה ויו"ד מפה - החנוכי והפלואי וכו'.

מעתה נבין מדוע מוזכרות פה בנות צלפחד ועוד בהדגשה שהן "למשפחות בני מנשה בן יוסף" (כ"ז א'). הכתוב מספר לנו שהן התחתנו בסופו של דבר עם בני דודיהן. לפי ההלכה, "אין האשה מתקדשת אלא לרצונה" (רמב"ם הל' אישות ד', א'), ואם כן, איך אפשר להכריח אותן להתחתן לבני דודיהן? אולי היא התאהבה במישהו משבט נפתלי? - אומרת הגמרא שאכן מהדור שלאחריהן בנות השבט לא תצטרכנה להינשא דווקא לבני אותו שבט, ועדיין צריך להבין מה על בנות צלפחד עצמן? הרי כדי שהקידושין יחולו הן צריכות לרצות את זה, זה צריך להיות על דעתן. והתשובה בזה היא אחת - בנות צלפחד התחתנו עם בני דודיהן, כי אם זה מה שהקב"ה רוצה אז זה לרצונן, זה לדעתן, זה מה שהן רוצות. אלו הן הפמיניסטיות האמיתיות - "בטל רצונך מפני רצוני" (אבות ב', ד'). נקמת בני ישראל היא נקמת ה'. רצון בנות צלפחד הוא רצון ה'.

"הוא דתן ואבירם" - "הוא אהרן ומשה"

עכשיו תחזיקו חזק, יש פה מהפכה. הבנו כבר את בנות צלפחד, הבנו את ער ואונן, הבנו אפילו את שרח בת אשר ואת 'החנוכי', אבל שכחנו את דתן ואבירם. מה הם קשורים למפקד? בואו נראה שוב את הפסוק, שמופיע אחרי סיכום משפחות הראובני -

אֵלֶּה מְשֻׁפְּחֹת הָרְאוּבֵנִי וַיְהִי פְקֻדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וָאַרְבָּעִים אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים. וּבְנֵי פְלֹאֵ אֱלִיאָב. וּבְנֵי אֱלִיאָב נְמוּאֵל וְדָתָן וְאָבִירָם הוּא־דָתָן וְאָבִירָם קְרִיאֵי הַעֵדָה אֲשֶׁר הָצִו עַל־ מֹשֶׁה וְעַל־אֶהֱרֹן בְּעֵדַת־קֶרַח בְּהַצְתָּם עַל־ה'. וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת־פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֶת־קֶרַח בְּמוֹת הַעֵדָה בְּאֶכְל הָאֵשׁ אֵת חֲמֹשִׁים וּמְאָתַיִם אִישׁ וַיְהִי לְנֶס. (שם ה'י')

מי הוא נמואל המוזכר בפסוק כאחיהם של דתן ואבירם? מבאר בעל "מאור האפלה" - זהו און בן פלת. און הוא נמואל, ודתן ואבירם מוזכרים פה כדי להדגיש לנו שאת און הצילה אשתו. את זה אתם רוצים למכור למדיינים? את טשטוש הזהות הזה? אגב, לכאורה היה צריך להיות כתוב "הם דתן ואבירם" ולא "הוא דתן ואבירם"?! מה הכוונה 'הוא'? ועל מי הם היצו - על משה ועל אהרן או על ה'? - אלא להצות על משה ועל אהרן זה בדיוק להצות על ה'. היחידים הנוספים שמופיע עליהם בכל המקרא הביטוי 'הוא' - הם משה ואהרן -

לחם ובֶּשֶׂר בַּבֶּקֶר וּלְחֶם וּבֶשֶׂר בַּעֲרֹב וּמִן־הַנֶּחֱל יִשְׁתֶּה. וַיְהִי
מִקֵּץ יָמִים וַיִּבֶשׂ הַנֶּחֱל כִּי לֹא־הָיָה גֶשֶׁם בְּאַרְצָךְ. (מל"א י"ז, ב' - ז')

ואחרי שהנחל מתייבש מצווה אותו הקב"ה -

קוֹם לְךָ צִרְפַּתָּה אֲשֶׁר לְצִידוֹן וַיִּשְׁבַּת שָׁם הִנֵּה צְנִיתִי שָׁם
אִשָּׁה אֶלְמָנָה לְכָל־כֶּלֶךְ. וַיִּקָּם | וַיֵּלֶךְ צִרְפַּתָּה וַיָּבֹא אֶל־פֶּתַח
הַעִיר וְהִנֵּה־שָׁם אִשָּׁה אֶלְמָנָה מְקַשֶּׁשֶׁת עֲצִים וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ
וַיֹּאמֶר קַח־יָנָא לִי מְעִט־מִיָּם בְּכֶלִי וְאַשְׁתָּה. וּתְלַךְ לְקַחַת וַיִּקְרָא
אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר לְקַח־יָנָא לִי פֶתֶלְחָם בְּיָדְךָ. וַתֹּאמֶר חַיְהוּ אֱלֹהֶיךָ
אֲבִישְׁלִי מְעוּג כִּי אֲסִמְלָא כַּרְקָמָח בְּכַד וּמְעִט־שָׁמֶן בְּצַפְחַת
וְהִנְנִי מְקַשֶּׁשֶׁת שְׁנַיִם עֲצִים וּבָאֵתִי וַעֲשִׂיתִיהוּ לִי וְלִבְנֵי
וְאֶכְלֵנָהּ וּמִתְנֹו. וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵלֶיהָ אֶל־תִּירָאִי בְּאֵי עֲשִׂי
כַּדְבָּרְךָ אֶף עֲשִׂי־לִי־מִשָּׁם עֲגָה קֹטְנָה בְּרֹאשְׁנָה וְהוֹצֵאת לִי
וְלֶךְ וְלִבְנֶךָ תַעֲשִׂי בְּאַחֲרָנָה. כִּי כֹה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כֹּד
הַקָּמָח לֹא תִכְלֶה וְצַפְחַת הַשָּׁמֶן לֹא תִחָסֵר עַד יוֹם [תתן] [תתן]
[ה' גֶּשֶׁם עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה. וּתְלַךְ וּתַעֲשֶׂה כַּדְבָּר אֲלֵיהֶוּ וְתֹאכַל
(הוא והיא) [היא־וְהוא] וּבֵיתָה יָמִים. כֹּד הַקָּמָח לֹא כָלְתָה
וְצַפְחַת הַשָּׁמֶן לֹא חָסַר כַּדְבָּר יְהוָה אֲשֶׁר דָּבַר בְּיַד אֱלֵיהֶוּ.
(שם ט"ו-ט"ז)

והוא מביא אל העולם את התגלית - מי האשה האלמנה
המייצגת את כנסת ישראל שהייתה כאלמנה ומי היא האשה
האיזבלית שמייצגת את בעל מלך צידונים. הוא הולך אל
"צרפתה אשר לצידון" ומגלה שבעומק בעומק האלמנה עם
הילד היחיד, שהופך להיות יונה בן אמיתי הנביא, והוא הילד
אותו מחזיר אליהו לחיים. הוא בורח מפני שאיזבל מבקשת
להרוג אותו, ומול דמותה של איזבל הצידונית הוא מגלה את
הדמות השקטה, את השרח בת אשר, את בנות צלפחד, את
האשה האלמנה ובנה שבאמונתה האדירה באיש האלוקים
ובקב"ה היא נותנת לו את כף הקמח האחרונה ואת טיפת
השמן האחרונה - ובאמונתה זו כד הקמח לא כלה וצפחת
השמן לא נחסרת.

זו ההפטרה של כל הפרשה, לא רק של תחילתה, כי פינחס
הוא אליהו.

שנזכה מהרה ללמוד וללמד שלמור ולעשות ולקיים, ולתשובה
שלמה ולגאולה שלמה, לאליהו מלאך הברית ישיב את כולנו
לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם.

השיעור מוקדש לע"נ
אליהו בן וויזאן ז"ל
ר' יוסף יצחק ב"ר יהודה ז"ל
ר' ראובן ישראל ב"ר זאב יצחק ז"ל

ולהבדיל לרפואת
עמרם בן אידיה חיה,
נחמאי בן שני דניאלה,
כרמל מרדכי בן טל שרה

להקדשת שיעורים ניתן לפנות בהודעת וואטסאפ

בין איש לאשתו

שאלנו למה רש"י לא שאל את כל השאלות האלה, על ער ואונן
וכו' -? הוא שאל וענה שכל המפקד בא בשביל ללמד את היו"ד
והה"א. וממילא מובן למה ער ואונן מופיעים פה - כי שם זה
מתחיל.

ובני קרח - כדי ללמד שיש תיקון, יש תשובה. תפקידו של
פנחס בן אלעזר הוא להיות קנאי לאהבת ישראל קנאי לשלום.
הוא יזכה בכהונה כי הוא יודע איך להופיע את השלום האמיתי
הזה בתוכנו מתוך הברור האמיתי וההבנה שלאן יכול להוביל
אותנו ח"ו השקר המדומיין הזה של הזמרי והכזבי שבפחת
אהל מועד.

חז"ל אומרים, ורש"י מביא את זה בפרשה, שבנות צלפחד
מופיעות כאן כי הם חיבבו את הארץ, וכיון שכך -

ובאלה לא היה איש וגו'. אבל על הנשים לא נגזרה גזרת
המרגלים, לפי שהן היו מתחבבות את הארץ, האנשים אומרים
נתנה ראש ונשובה מצרימה (במדבר יד, ז) והנשים אומרות
תנה לנו אחוזה. (שם כ"ו, ס"ד)

אומר הכלי יקר - הנשים הן הה"א שלפני היו"ד ולכן סיפור
בנות צלפחד מופיע פה. כל הפרשה עד סופה (ומפאת קוצר הזמן
לא נרחיב איך זה ממשיך לקרבנות המוספין ולהיושע וכו') קשור לאותה
נקודה. עד שלא נברר בתחילת הפרשה הבאה את עניין
הנדרים "בין איש לאשתו ובין אב לבתו" לא נגיע ל-"נקום
נקמת בני ישראל מאת המדיינים". זה דבר מופלא.

פינחס הוא אליהו

ההפטרה של הפרשה עוסקת כולה באליהו, מלאך הברית,
שמקנא לה' ומשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם,
עולה בסערה השמימה ומגלה איך בסופו של דבר מוחדרת
האמונה הכי עמוקה ופנימית לכל אחד ואחת מאיתנו.

המלך שמולו מתמודד אליהו הוא אחאב, שכל נפילותיו באות
מאשתו - "אִיזְבֵּל בַּת אֶתְבַּעַל מֶלֶךְ צִידוֹנִים" (מל"א ט"ז, ל"א). ולאן
שולח הקב"ה את אליהו בפסוקים שלפני תחילת ההפטרה,
בימים ההם בהם לא היה טל ומטר בארץ? -

וַיְהִי דְבַר־ה' אֵלָיו לֵאמֹר. לֶךְ מִזֶּה וּפְנִיתָ לְךָ קִדְמָה וְנִסְתַּרְתָּ
בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הַיַּרְדֵּן. וְהָיָה מִהֲנַחַל תִּשְׁתַּהּ וְאֵת
הָעַרְבִים צְנִיתִי לְכָל־כֶּלֶךְ שָׁם. וַיֵּלֶךְ וַיַּעַשׂ כַּדְבָּר יְהוָה וַיֵּלֶךְ
וַיֵּשֶׁב בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הַיַּרְדֵּן. וְהָעַרְבִים מְבֹאִים לוֹ